

господарювання (стаття 55 ГК України). Можуть укладатися і за участю інших учасників господарських відносин; б) забезпечує господарську діяльність учасників договірних відносин; в) поєднання майнових та організаційних елементів; г) обмеження свободи договору з метою захисту інтересів споживачів, економічної конкуренції, національного товаровиробника тощо. Вони є основними для визначення та розмежування від інших видів договорів, які застосовуються в інших сферах суспільства. Всі інші особливості, які будуть виникати в процесі розвитку людства, будуть засновані саме на цих першочергових характеристиках.

Враховуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що господарський договір – домовленість двох- або більше сторін, які володіють правовим статусом суб'єкта господарювання, заснована на взаємному, вільному волевиявленні з метою здійснення, забезпечення господарської діяльності з подальшим настання юридичних наслідків для контрагентів (сторін господарського договору).

Література

1. Беляневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти). Київ: Юрінком Інтер, 2006. 592 с.
2. Бервено С.М. Проблеми договірного права України: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 392 с.
3. Луць В.В. Контракти у підприємницькій діяльності: навч. посіб. 2-е вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 576 с.
4. Щербина В.С. Господарське право: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 592 с.

УДК 346.3 (043.2)

Кабіцька А.В., студентка,
Факультет транспорту, менеджменту та логістики,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Загрішева Н.В., к.ю.н., доцент

КОМЕРЦІЙНЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ

Одним із юридичних інструментів організації господарського життя суб'єктів підприємницької діяльності, за якого встановлюються, збільшуються та налагоджуються господарські зв'язки, є інститут посередництва. Вагомою частиною досліджень щодо правового інституту комерційного посередництва проведена і

сформульована у працях вітчизняних науковців: О.А. Беляневич, С.М. Бервена, О.М. Вінник, В.С. Щербини та інших. Одним із видів посередництва в сфері господарювання є комерційне посередництво (агентська діяльність).

Комерційне посередництво – відносно новий вид господарських відносин. Адже до 1992 року комерційне посередництво розглядалося, а його функції виконувала держава, задаючи обсяги виробництва та здійснюючи розподіл виробленого. Зміна економічно-політичної ситуації призвела до переведення цього виду діяльності з кримінально-правової площини в область підприємництва [2, с. 161].

На думку Вінник О.М., комерційне посередництво (агентська діяльність) – це різновид господарських правовідносин, що складаються на договірних засадах між агентом (суб'єктом агентської діяльності у сфері господарювання), принципалом і третіми особами щодо представницьких дій агента, котрі здійснюються від імені, під контролем і за рахунок принципала з метою задоволення законних приватних інтересів учасників зазначених відносин (агента, принципала, третіх осіб) та з врахуванням публічних інтересів (дотриманням публічного господарського порядку) [3, с. 478].

А.І. Дрішлюк вважає, що посередництво – це діяльність, яка спрямована на пошук контрагентів, підготовку та укладення; така діяльність здійснюється для досягнення певних економічних і соціальних результатів, а саме – для створення умов взаємодії між виробниками та споживачами продукції [4, с. 85].

Р.О. Коротка визначає комерційне посередництво (агентські відносини) як особливий вид підприємницької (комерційної господарської) діяльності – універсальні відносини, які можуть складатися в різних сферах суспільного буття [5, с. 83].

Відповідно до частини 1 статті 295 Господарського кодексу України комерційне посередництво (агентська діяльність) є підприємницькою діяльністю, що полягає в наданні комерційним агентом послуг суб'єктам господарювання при здійсненні ними господарської діяльності шляхом посередництва від імені, в інтересах, під контролем і за рахунок суб'єкта, якого він представляє.

Поняття «комерційне посередництво» рівнозначно поняттю «агентська діяльність», тобто законодавець визначає комерційне посередництво в одному випадку як відносини, в іншому - як діяльність.

Законодавче визначення комерційного представництва (агентська діяльність) у сфері господарювання дає нам змогу виокремити такі характерні ознаки даних відносин:

а) різновид підприємницької діяльності;

б) спеціальний суб'єктний склад;

в) підставою виникнення агентських відносин – агентський договір – надання комерційному агентові на вчинення відповідних дій; схвалення суб'єктом господарювання, якого представляє комерційний агент, угоди, укладеної в інтересах цього суб'єкта агентом без повноваження на її укладення або з перевищенням наданого йому повноваження.

г) мета встановлення – задоволення законних приватних інтересів учасників зазначених відносин – агента (щодо отримання прибутку від надання ним послуг з комерційного посередництва), принципала (щодо укладення комерційним агентом угод чи здійснення фактичних дій з третіми особами від імені, в інтересах, під контролем і за рахунок принципала), третіх осіб (щодо отримання певних благ на підставі укладених з комерційним агентом угод чи в результаті здійснення ним фактичних дій від імені принципала, на авторитет якого покладаються треті особи).

Отже, комерційне посередництво – це різновид господарських правовідносин, що складаються на договірних засадах між агентом, принципалом і третіми особами щодо представницьких дій агента, які здійснюються від імені, під контролем і за рахунок принципала з реалізації прав кожної із сторін.

Література

1. Господарський кодекс України від 16 січ. 2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18. Ст. 144.

2. Потудінська О.В. Правове регулювання комерційного посередництва. Порівняльно-аналітичне право. 2013. № 3-1. С. 161-162.

3. Вінник О.М. Господарське право: навч. посіб. 2-ге вид., змін, та доп. Київ: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 766 с.

4. Дрішлюк А.І. До проблеми визначення агентського договору в сучасному цивільному та господарському законодавстві України. Університетські наукові записки. 2005. № 4(16). С. 82-85.

5. Коротка Р.О. Місце інституту комерційного посередництва в господарському праві. Юридична Україна. 2007. № 6. С. 80-86.